

PRIX DE ROME

Juryrapport Prix de Rome 2015

De Prix de Rome werd in 1808 door koning Lodewijk Napoleon ingesteld als aanmoedigingsprijs voor jonge kunstenaars en architecten. Sindsdien heeft de prijs zich regelmatig vernieuwd, maar tot op de dag van vandaag is het de enige Nederlandse staatsprijs die tot doel heeft jonge en talentvolle kunstenaars te traceren en te positioneren. De prijs ontleent zijn belang ook aan het feit dat hij productie en presentatie van nieuw werk mogelijk maakt voor alle kandidaten die de jury heeft geselecteerd voor een werkperiode van vijf maanden en een tentoonstelling bij de Appel arts centre.

De jury waardeert dat de prijs kunstenaars in de gelegenheid stelt nieuw werk te maken. Ze is onder de indruk van de vier presentaties die de genomineerden, in samenwerking met hun coaches en het team van de Appel arts centre, onberispelijk en professioneel hebben ingericht en afgewerkt. Daarnaast constateert de jury dat de presentaties, hoewel in opzet en uitwerking onderling volkomen verschillend, met elkaar samenhangen doordat ze allemaal actuele maatschappelijke kwesties agenderen en daarbij hun positie niet onmiddellijk blootgeven. Ze vragen tijd, aandacht, concentratie en een onbevangen attitude van de toeschouwer, en blijven door hun gelaagdheid boeien en uitdagen. Daarmee weerspiegelt de opbrengst van deze editie van de Prix de Rome de manier waarop kunst reflecteert op de actualiteit, maar ook op de actualiteit van kunst.

De intelligente expositie van het kunstenaarscollectief Foundland schetst verschillende scenario's rondom de ingewikkelde puzzel van het conflict in Syrië, gezien door de ogen van de recent uit Syrië gevluchte vader van Foundlandlid Ghalia Elsrakbi, die in zijn woonplaats Caïro alle informatie over zijn vaderland in zich opneemt en verwerkt. De jury waardeert de frisse, speelse en lichte presentatie van een zwaar en donker narratief door effectief te werken met elementen uit de beeldende kunst, grafische vormgeving, populaire cultuur en videoclips. Daarbij slaagt Foundland erin om ambiguïteit te behouden, waardoor de bezoeker niet weet of hij een neutrale of (politiek) gekleurde presentatie bekijkt.

Hedwig Houben confronteert in haar performance een zelfstandige 'ik' met 'the other' in de vorm van een auto gemaakt uit plasticine. Tijdens de tentoonstellingsperiode gaan verschillende andere performers dezelfde confrontatie aan. Houben mengt zich daarmee in een actuele discussie over identiteit en authenticiteit: iedereen is uniek, iedereen is kunstenaar, alles is kunst. De jury werd geraakt door de kwetsbare opstelling van Houben als performer, door de manier waarop zij het algemene met het persoonlijke weet te verbinden en de precies uitgedachte manier van performen. Daarnaast zet ze een spectaculair beeld neer dat resoneert, zowel fysiek als op film, en een rijkdom aan lagen biedt.

Christian Nyampeta creëerde een prachtig publiek interieur: nadat de bezoeker haar jas heeft opgehangen, kan zij zich onderdompelen in een video-installatie, zij kan een open archief bestuderen of gewoon gaan werken aan een massieve tafel. De jury is onder de indruk van de rijke ideeënwereld die Nyampeta ontvouwt, variërend van filosofie en architectuur tot wiskunde en muziek. De ambitieuze expositie is een moedig aanbod om mee te zoeken naar de rol die ritme en harmonie spelen in het vormgeven van onze samenleving, niet om die rol voor de bezoeker te definiëren. Daarmee toont Nyampeta zijn sociale betrokkenheid bij een urgent onderwerp.

Magali Reus presenteert vijf nieuwe werken die doen denken aan groot opgeblazen hangsloten, vervreemdend, verleidelijk en afstandelijk tegelijk. De opvallende combinatie van deze alledaagse, maar hier bijna antropomorfe objecten met de architectuur van de ruimte, helpt de toeschouwer om er een dialoog mee aan te gaan en de fysieke ruimte te veroveren. De jury is geïntrigeerd door de onverklaarde maar mooie eigenaardigheid van de objecten: de verwijzingen naar de digitale werkelijkheid blijven gefragmenteerd en de mysterieuze materialiteit van de objecten roept meer vragen op dan beantwoord kunnen worden.

De hoge kwaliteit van de presentaties en de prikkelende gesprekken die de jury met de kunstenaars voerde tijdens haar rondgang door de tentoonstelling, zorgden voor een uitermate ingewikkelde opdracht om tot een finale keuze te komen. De jury heeft daarbij niet alleen gekeken naar de presentatie van het nieuw geproduceerde werk, maar ook naar de positie daarvan in het oeuvre tot dusver en de belofte voor de toekomst.

Hoewel alle genomineerden het experiment niet hebben geschuwd en alle presentaties nieuwsgierig maken naar een volgende stap, is er één die de jury het meest overtuigde van de recent doorgemaakte ontwikkeling. Deze kunstenaar werkt doelgericht en beheerst aan een nieuwe koers, maakt daarbij heldere keuzes en vertaalt dit in een prikkelende presentatie die tegelijk formeel en persoonlijk is en zich geleidelijk voor de bezoeker opent.

De Prix de Rome 2015 is voor Magali Reus.

Pernille Albrethsen (freelance criticus, auteur en curator)

Jan van de Pavert (beeldend kunstenaar en winnaar 1987)

Beatrix Ruf (directeur Stedelijk Museum)

Francesco Stocchi (conservator moderne en hedendaagse Kunst Museum Boijmans Van Beuningen)

Roy Villevoeye (beeldend kunstenaar)

Birgit Donker, voorzitter (directeur Mondriaan Fonds)

Opgetekend door Joost Vrieler (Mondriaan Fonds)